

Юрова І.Ю.,

Дисципліна: «Українська мова (за професійним спрямуванням)»

1 курс

культурологія

Пошта для листування, з'ясування проблемних питань та відправлення робіт: iiurova@gmail.com

Питання для самоопрацювання

1. Державна мова – мова професійного спілкування
2. Поняття національної та літературної мови.
3. Найістотніші ознаки літературної мови.
4. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови.
5. Професійна мовнокомунікативна компетенція.
6. Мовні норми.
7. Мовне законодавство та мовна політика в Україні
8. Поняття мовної норми.
9. Норма та узус.
10. Мовні та стилістичні норми.
11. Лексико-фразеологічні, словотвірні, морфологічні, орфографічні, акцентологічні, синтаксичні, пунктуаційні норми української мови.
12. Стабільність та динамічність мовних норм.
13. Мовна політика та мовна ситуація. Характеристика мовної політики та мовної ситуації.

Напишіть доповідь на одну із запропонованих тем.

Завдання для практичної роботи

Завдання 1. *Перепишучи прислів'я, розкрийте дужки, вибираючи з них потрібні букви згідно з правилами чергування у-в, і-й. Поясніть свій вибір.*

1. (У, в) (у,в)сякої пташки свої замашки. 2. До слова (і, й)де (і, й) прислів'я. 3. Не ходи (у,в) воду за птицею, а (у,в) ліс за рибою. 4. Не (у, в)чи плавати щуку, щука знає (у, в)сю науку. 5. Просивсь вовк (у, в) пастухи, а свиня (у, в) городники. 6. Жать (у, в)день душно, а (у, в)ночі кусають комарі. 7. (У, в) лісі був, а дров (не) бачив. 8. Ще (й,і) на нашій вулиці зозуля закує. 9. Хто (у, в) роботі, той (і, й) (у, в) турботі. 10. Як (у, в) лісі гукнеш, так (і, й) відгукнеться. 11. Зварили нічо та (і,й) з'їли без хліба. 12. Коли почав орати, то (у, в) сопілку не грати! (Народна творчість)

Завдання 2. *Перепишіть, вставляючи, де потрібно, м'який знак.*

I. Віс..., ін...ший, палец..., близ...ко, вос...мий, с...міх, дяд...ко, молот...ба, кін...цівка, д...оготь, гіл...лястий, лікар..., л...он, с...омий, близ...кий, вуз...кий, донец...кий, близ...кіст..., людс...кіст..., багац...ко, бас...кий, бояз...кий, в'яз...кий, ковз...кий, бояз...кість, різ...ко, ручен...ка, батен...ко, малесен...кий, секретар..., свіжісін...кий, тонюсін...кий, спіл...ник, друкарен..., крамниц..., Гал...чин, пісен..., робітниц..., знан..., кілець...

II. Місц..., сердець..., будит..., з...даєт...ся, косит...ся, робит...ся, сторін...ці, винос..., винос...те, кін...чик, мен...ший, тон...ший, волин...с...кий, бачиш..., вагаєш...ся, громадян...с...кий, освітян...с...кий, селян...с...кий, громадян...ство, селян...ство, брин...чати, дон...ка, нян...ка, с...огодні, різ...бяр, голівон...ка, т...мяний, ідал...ня, кіл...це, ковал...с...кий, пал...ці, рибал...с...тво, сіл...с...кий, бал...ці, дон...чин, нян...чин, Натал...чин, сіл...лю.

Завдання 3. *Перепишіть, вставляючи, де треба, апостроф.*

Б...ю, тьм...яний, п...ять, п...є, в...язи, мавп...ячий, (у) здоров...ї, м...ясо, рум...яний, тім...я, пів...Львова, В...ячеслав, дзв...якнути, св...ято, цв...ях, пів...Європи, верб...я, торф...яний, черв...як, зв...язок, зв...ялити, підв...язати, пом...якшити, міжгір...я, пір...я, матір...ю, кур...єр, (на) подвір...ї, бур...як, бур...ян, кр...якати, р...ябий, р...яд, кр...юк, без...язикий, від...їзд, з...єднаний, з...їхати, з...явитися, об...єм, кур...йоз, під...їхати, роз...юшити, роз...яснити, дит...ясла, пан...європейський, пів...яблука.

Завдання 4. *Перепишіть слова, розкривши дужки.*

В(е,и)ликий, адаж(и,і)о, бл(и,е)щати, б(е,и)р(и,е)г, тр(і,и)щати, тр(и,е)вога, коз(е,и)ня, арха(і,ї)чний, д(е,и)ржу, бр(и,і)ніти, клет(і,и)ти, зл(і,е)тати, шел(е,и)ст, акорд(е,и)он, н(е,и)су, (і,и)стина, шепот(і,и)ти, руч(е,и)нька, кр(е,иве), тр(и,е)мати, апоф(и,е)оз, ш(и,е)рокий, л(е,и)вада, книж(е,и)чка, к(и,е)шеня, м(и,е)нулий, малес(е,и)нький, проза(і,ї)к, его(і,ї)стичний, д(е,и)тонація, в(е,и)ховат(и,е)ль, бер(е,и)зень, віт(е,и)р, др(і,и)мати, гр(и,е)міти, ру(і,ї)на.

Завдання 5. *Запишіть, розкриваючи дужки, слова у дві колонки: 1 – в яких букви подовжуються; 2 – в яких подовження не відбувається. Обґрунтуйте свій вибір.*

Навча(н)я, викона(н)я, здорове(н)ий, (з)аду, тума(н)о, кро(в)ю, подоро(ж)ю, блаже(н)ий, сторі(ч), сторі(ч)ю, воскресі(н)я, відкри(т)ів, сі(л)ю, горобе(н)я, бездорі(ж)я, зная(д)я, повіс(т)ю, зі(л)я, ро(з)броїти, (л)ється, мовча(н)я, ема(л)ю, зізна(н)я, зная(д)ь, почу(т)ів, здійсне(н)ий, те(л)я, горі(н)я, лю(т)ю, нездола(н)ий, визна(н)я, безви(н)ий, обли(ч)я, ма(з)ю, ще(н)я, відродже(н)я, повча(н)я, безлю(д)я, велі(н)я, зако(н)ий, баче(н)я, ві(д)ати, пригор(щ)ю.

Завдання 6. *Поставте у словах замість крапок потрібну букву. Поясніть свій вибір.*

...писати, ро...казати, ...ховатися, бе...платний, ...робити, ро...стелити, ...шити, ...казати, бе...захисний, ...пустити, бе...смертний, ро...кричатися, ро...бити, бе...збройний, ро...питати, ...формувати, ...тискач, ро...чепити, ...пад, бе...захисний, ро...доріжжя, ...хвилювати, ро...дерти, ...гнути, ...фотографувати, бе...страшний, ...цідити, ...хитрувати, ...платити, бе...межний, ро...сердитись, ...хопити, ...бити, ...копати, бе...турботний, ...єднати, ...різати, ...писати, ...сохнути, ...цементувати, бе...платно, ...прожогу, бе...крилість, ...кинути.

Завдання 7. *Утворіть від поданих слів нові за допомогою префіксів пре-, при-. Поясніть правопис утворених слів.*

Розумний, самотній, мудрий, будувати, глибокий, мороз, кордон, хороший, бігти, милий, задобрити, вабити, дивитись, вокзальний, гнати, дорого, завзятий, зменшити, славний, схилитись, чудовий, чесати, красивий, смачний, добрий, тихий, морський, міський, думати, ходити, їздити, писати, єднати, йти, орати, вивчити, хворіти, складати, казати, думати.

Завдання 8. *Запишіть слова. Замість крапок поставте, де потрібно, букви. Поясніть правопис.*

Рідкіс...ний, проїз...ний, віс...ник, дилетант...ський, ровес...ник, пис...нути, радіс...ний, шіс...надцять, совіс...ний, контрас...ний, жаліс...ний, облас...ний, пристрас...ний, сон...це, ус...ний, хвас...ливий, сер...це, чес...ний, мес...ник, студен...ський, доблес...ний, очис...ний, свис...нути, щас...ливий, корис...ний, якіс...ний, пес...ливий, випуск...ний, ілюзіоніс...ський, шіс...сот, пристрас...ний.

Завдання 9. *Від поданих іменників утворіть прикметники та іменники за допомогою суфіксів -ськ-, -ств-. Поясніть чергування приголосних.*

Ладога, герцог, кріпак, школяр, птах, керівник, ткач, казах, викладач, ябедник, козак, чудака, товариш, калмик, полковник, депутат, таврувальник, половець, завод, турок, узбек, словак, юнак, француз, грек, коряк, таджик, тюрки, волох, чех, латиш.

Завдання 10. *Запишіть складні іменники разом і через дефіс. Поясніть їх правопис.*

1. (Авіа)(моторо)будування, бас(гітара), (віце)адмірал, (хліб)сіль, (дощо)мір, (людино)день, (людино)доза, (життє)пис, (перекоти)поле, (п'яти)річка, (стоп)кран, (трудо)день, (лісо)сплав, (радіо)комітет, (купівля)продаж, двадцяти (тоновість), (викладач) виконавець, (блок)система, (прем'єр) міністр, (кіловат)година, блок(акорди), (міні)футбол, (чар)зілля, (мати)(й)мачуха, (тепло)(й)(гідро)електростанція, (сто)річчя, (електро)поїзд, (світло)(водо)лікування, (двох)(сот)ліття, (авто)фургон, (магазин)салон, (льон)кучерявець, (зоре)носець, (кіно) репортаж,

(мікро)економіка, (мово)знавство, (лексико)графія, (макро)світ,
(максі)спідниця, (всюди)хід.

Завдання 11. *Запишіть складні прикметники разом, окремо або через дефіс. Поясніть їх правотис.*

(Загально)освітній, (сіро)голубий, (жовто)гарячий, (добро) зичливий,
(загально)державний, (тепло)обмінний, (кисло) солодкий, (червоно)гарячий,
(народно)господарський, (темно) зелений, (північно)західний, (двадцяти)по-
верховий, (блідо) рожевий, (м'ясо) заготівельний, (військово)морський,
(воєнно) стратегічний, (діаметрально)протилежний, (машино)будівний,
(дерево)обробний, (військово)зобов'язаний, квартово (квінтовий), (віце)
президентський, (контрольно) вимірювальний, вокально(інструментальний),
(історико) культурний, (ново)утворений, вертикально(рухливий), (мовно)
стильовий, (сільсько)господарський, (східно)слов'янський,
(матеріально)зацікавлений, (аграрно)сировинний, (військово) полонений,
(вище)згаданий, (різко)окреслений.

Література

1. Ботвина Н. В. Міжнародні культурні традиції. Мова та етика ділового спілкування: Навчальний посібник / Н. В. Ботвина. – К. : Арттек, 2000. – 192 с.
2. Довідник з культури мови. – К.: Вища школа, 2007. – 399 с.
3. Культура мови на щодень. – К. : Довіра, 2011. – 322 с.
4. Паламар Л.М. Мова ділових паперів / Л. М. Паламар, Г. К. Кравець. – К. : Либідь, 2006. – 208 с.
5. Плющ М.Я. Українська мова : Довідник / М. Я. Плющ, Н. Я. Грипас. – К., 2009. – 255с.
6. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради / О. Пономарів. – К., 2009. – 332 с.
7. Сліпушко О. Українська мова й етапи кар'єри ділової людини / О. Сліпушко. – К. : Криниця, 2009. – 200 с.
8. Сучасна українська мова / [ред. А.П.Грищенко]. – К.: Вища школа, 2010. – 439 с.

